

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

ΔΙΚΤΥΟ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ
2012 - 2015

Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής εργαζομένων

Εργασιακά Θέματα

Χρονικά όρια εργασίας σε επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας και με σύστημα κυλιόμενων βαρδιών

Φεβρουάριος 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Χρονικά όρια εργασίας σε επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας και με σύστημα κυλιόμενων βαρδιών - Συνοπτική παρουσίαση.....	3
2. Επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας.....	4
3. Επιχειρήσεις μη συνεχούς λειτουργίας.....	5
4. Δυνατότητες επέκτασης του χρόνου λειτουργίας των μη συνεχούς λειτουργίας επιχειρήσεων.....	6
4.1 Μέσω 4ης βάρδιας.....	6
4.2 Μέσω πρόσληψης πρόσθετου προσωπικού.....	6
Πηγές.....	8
Συντάκτης.....	8

1. Χρονικά όρια εργασίας σε επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας και με σύστημα κυλιόμενων βαρδιών - Συνοπτική παρουσίαση

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ	Προβλέπεται δυνατότητα υπέρβασης του ημερήσιου 8ώρου και του εβδομαδιαίου 48ώρου έως 56 ώρες ανά εβδομάδα, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος του εβδομαδιαίου χρόνου απασχόλησης, σε περίοδο 8 εβδομάδων, δεν υπερβαίνει τις 40 ώρες ανά εβδομάδα.
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ – ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ ΒΑΡΔΙΕΣ	Απαιτείται οργάνωση εργασίας με τέτοιο τρόπο, ώστε οι εργαζόμενοι να διαδέχονται ο ένας τον άλλον στις ίδιες θέσεις εργασίας με ορισμένο ρυθμό. Έτσι, οι εργαζόμενοι επιτελούν μία εργασία σε διαφορετικές ώρες, σε μία δεδομένη περίοδο αναφοράς ημερών ή εβδομάδων.
ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Προβλέπεται δυνατότητα υπέρβασης του ημερήσιου 8ώρου και του εβδομαδιαίου 48ώρου, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος των ωρών εργασίας, υπολογιζόμενος επί περιόδου 3 τουλάχιστον εβδομάδων, δεν θα υπερβαίνει τις 8 ώρες ημερησίως και τις 48 ώρες ανά εβδομάδα.
ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΠΕΚΤΑΣΗΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΜΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	<p>Μέσω 4ης βάρδιας: Προϋποθέτει ατομική συγκατάθεση των εργαζόμενων.</p> <p>Μέσω δυνατότητας πρόσληψης πρόσθετου προσωπικού: Το προσωπικό απασχολείται σε δύο ομάδες επί 12 ώρες την ημέρα. Η συνολική αμοιβή για εργασία 24 ωρών ισούται με την εργασία 40 ωρών ή τυχόν λιγότερων ωρών, σε περίπτωση που εφαρμόζεται βραχύτερο ωράριο εβδομαδιαίας εργασίας.</p>

ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	Π.Δ. 26.6/4.7.1932, Π.Δ. 88/1999, Ν. 1892/1990, 1 Δ.Σ.Ε./1919, έγγραφα 1340/1998, 1381/1995 Υπουργού Εργασίας.

2. Επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας

Στο άρθρο 2 του Προεδρικού Διατάγματος 27.6/4.7.1932, με το οποίο κωδικοποιήθηκαν οι μέχρι τότε διατάξεις αναφορικά με τα χρονικά όρια εργασίας, ορίζεται ως γενικός κανόνας ότι στις βιομηχανικές και βιοτεχνικές επιχειρήσεις οι ώρες εργασίας του προσωπικού δεν δύνανται να υπερβούν τις 8 ανά ημέρα και τις 48 ανά εβδομάδα.

Στις επιχειρήσεις όμως, που από τη φύση τους είναι συνεχούς λειτουργίας (αλλιώς επιχειρήσεις διαρκούς πυρός), το προσωπικό εναλλάσσεται σε κυλιόμενες βάρδιες, ώστε να διασφαλίζεται η συνεχής λειτουργία της επιχείρησης σε όλο τον χρόνο του επταήμερου ή του εξαήμερου κάθε εβδομάδας. Είναι δυνατή η υπέρβαση των ορίων αυτών, εφόσον οι ώρες εργασίας δεν υπερβαίνουν τις 56 ανά εβδομάδα, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος του εβδομαδιαίου χρόνου απασχόλησης, σε περίοδο 8 εβδομάδων, δεν υπερβαίνει επίσης τις 40 ώρες ανά εβδομάδα. Με την ίδια διάταξη θεσπίζεται η υποχρέωση να υπάρχει ανά εβδομάδα εναλλαγή του προσωπικού, ώστε η ομάδα που εργάζεται τη μία εβδομάδα τη νύχτα να εργάζεται την επομένη εβδομάδα την ημέρα. Επίσης, όταν μία ομάδα εργάζεται την Κυριακή, πρέπει να αναπαυθεί σε άλλη ημέρα της εβδομάδας.

Έτσι, κατ' εφαρμογή των ανωτέρω κανόνων, εφόσον ένας εργαζόμενος απασχοληθεί σύμφωνα με τα ανωτέρω χρονικά πλαίσια, δηλαδή οι ώρες εργασίας του δεν υπερβούν τις 56 ανά εβδομάδα και τις 40 κατά μέσο όρο σε διάστημα 8 εβδομάδων, δεν θα λάβει πρόσθετη αμοιβή. Εάν όμως τα όρια αυτά δεν τηρηθούν, τότε ο εργαζόμενος θα λάβει κανονικά τις προσαυξήσεις από την παροχή εργασίας πέραν του νομίμου ωραρίου. Δηλαδή, ο νομοθέτης επιτρέπει στην περίπτωση των επιχειρήσεων διαρκούς πυρός συμψηφισμό των ωρών εργασίας μίας εβδομάδας με τον αριθμό ωρών εργασίας μίας επόμενης εβδομάδας, στην οποία οι εργαζόμενοι απασχολούνται λιγότερες ώρες εργασίας. Επομένως, στις επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας, ως υπερωρία νοείται η υπέρβαση του μέσου όρου εργασίας σε διάρκεια 8 εβδομάδων.

3. Επιχειρήσεις μη συνεχούς λειτουργίας

Στο άρθρο 2 του ΠΔ 88/1999, εμπεριέχεται ο ορισμός της «εργασίας κατά βάρδιες». Ως τέτοια νοείται η οργάνωση της εργασίας σύμφωνα με την οποία οι εργαζόμενοι διαδέχονται ο ένας τον άλλον στις ίδιες θέσεις εργασίας με ορισμένο ρυθμό, περιλαμβανομένου αυτού της περιτροπής, και η οποία μπορεί να είναι συνεχής ή ασυνεχής, ώστε οι εργαζόμενοι να επιτελούν μία εργασία σε διαφορετικές ώρες, σε μία δεδομένη περίοδο αναφοράς ημερών ή εβδομάδων. Κάθε εργαζόμενος που εργάζεται με τον ανωτέρω τρόπο είναι «εργαζόμενος σε βάρδιες». Έτσι, η εργασία εναλλασσόμενων βαρδιών διαφοροποιείται από αυτήν των επιχειρήσεων «διαρκούς πυρός», στις οποίες η φύση της επιχείρησης επιβάλλει το προσωπικό να καλύπτει σταθερά την πλήρη λειτουργία της. Στην εργασία εναλλασσόμενων βαρδιών θα πρέπει κατά τη λήξη της μίας βάρδιας εργασίας να ξεκινάει η επόμενη βάρδια, διαφορετικά δεν θα πρόκειται για πραγματική εργασία κατ' εναλλαγή, αλλά για απλή εργασία πέραν του νομίμου ωραρίου. Επίσης, η εναλλαγή των βαρδιών θα πρέπει υποχρεωτικά να γίνεται εντός της αυτής ημέρας και όχι την επόμενη ημέρα, διότι τότε δεν θα έχουμε εργασία σε βάρδιες.

Σε επιχειρήσεις με εναλλασσόμενες βάρδιες, οι οποίες δεν είναι συνεχούς λειτουργίας από τη φύση τους, είναι δυνατόν να παραταθεί ο χρόνος εργασίας από 8 ώρες ημερησίως και από 48 ώρες ανά εβδομάδα, υπό τον όρο ότι ο μέσος όρος των ωρών εργασίας, υπολογιζόμενος επί περιόδου τριών τουλάχιστον εβδομάδων, δεν θα υπερβαίνει τις 8 ώρες ημερησίως και τις 48 ώρες ανά εβδομάδα (άρθρο 7 του ΠΔ 27.6/4.7.1932). Με τον τρόπο αυτό, της κατ' εξαίρεση νομιμοποίησης της εργασίας πέραν των νομίμων χρονικών ορίων, παρατείνεται η λειτουργία της επιχείρησης. Το χρονικό όριο της εργασίας μετατίθεται στον μέσο όρο του αριθμού ωρών εβδομαδιαίας εργασίας σε περίοδο αναφοράς τριών εβδομάδων.

4. Δυνατότητες επέκτασης του χρόνου λειτουργίας των μη συνεχούς λειτουργίας επιχειρήσεων

Πλέον των ανωτέρω δυνατοτήτων, με τον Ν. 1892/1990 παρασχέθηκε η δυνατότητα στις επιχειρήσεις αυτές, που δεν εμπίπτουν δηλαδή στην κατηγορία των «συνεχούς λειτουργίας», να λειτουργούν στο σύνολό τους ή κατά τμήματα με σύστημα λειτουργίας τεσσάρων εναλλασσόμενων βάρδιων εργασίας (4η βάρδια) ή με πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού. Αυτό δύναται να επιτευχθεί με τους εξής τρόπους, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Ν. 1892/1990:

4.1 Μέσω 4ης βάρδιας

Με συγκατάθεση των εργαζομένων που μετέχουν στις εναλλασσόμενες βάρδιες δύναται να δημιουργηθεί η 4η βάρδια. Η συγκατάθεση των εργαζομένων είναι υποχρεωτικά ατομική.

4.2 Μέσω πρόσληψης πρόσθετου προσωπικού

Προκειμένου να καλυφθεί η πλήρης λειτουργία της επιχείρησης στο σύνολό της ή σε κάποια τμήματα αυτής, είναι δυνατή η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού, το οποίο θα απασχολείται κατ' εναλλαγή σε δύο ομάδες επί 12 ώρες την ημέρα, ώστε η επιχείρηση να λειτουργεί σε ημέρα Σαββάτου και Κυριακής ή Κυριακής και Δευτέρας. Στην περίπτωση αυτή, η συνολική αμοιβή για εργασία 24 ωρών ισούται με την εργασία 40 ωρών ή τυχόν λιγότερων ωρών, αν εφαρμόζεται βραχύτερο ωράριο εβδομαδιαίας εργασίας. Σύμφωνα με εγκύκλιο του Υπουργού Εργασίας, το προσωπικό αυτό δεν δικαιούται να ζητήσει επιπλέον αμοιβή για απασχόληση στις ημέρες αυτές, του Σαββάτου και της Κυριακής (Έγγραφο 1381/1995 Υπουργού Εργασίας). Σε αυτές τις πρόσθετες ομάδες εργασίας, πρόσωπα που έχουν ενεργό ασφαλιστικό δεσμό δεν μπορούν να απασχοληθούν για περισσότερες ώρες από αυτές που υπολείπονται για να συμπληρωθούν οι 48 ώρες εβδομαδιαίας εργασίας. Αντίστοιχα, η ασφαλιστική κάλυψη των εργαζομένων είναι για 6 ημέρες. Με τον τρόπο αυτό, ο νομοθέτης επιδιώκει τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και όχι την περαιτέρω απασχόληση όσων εξαντλούν τα νόμιμα όρια εργασίας.

Προκειμένου οι ανωτέρω επιχειρήσεις να λειτουργήσουν 6 ημέρες την εβδομάδα, οφείλουν να χορηγούν στους εργαζομένους τις ημέρες της εβδομαδιαίας ανάπαυσης, ανά τρεις εβδομάδες, μία φορά τουλάχιστον, συνεχόμενα με ημέρα Κυριακής. Η μη τήρηση των

ανωτέρω διατάξεων επισύρει την ποινική δίωξη του εργοδότη, με επιβαλλόμενη χρηματική ποινή και ποινή φυλάκισης.

Επομένως, ο εργοδότης των ανωτέρω επιχειρήσεων έχει τη δυνατότητα να αυξήσει τα χρονικά όρια εργασίας, υπό την προϋπόθεση ότι σε χρονική περίοδο τριών εβδομάδων, ο μέσος εβδομαδιαίος χρόνος εργασίας δε θα υπερβαίνει τις 48 ώρες. Επιπλέον, δύναται, εφόσον επιθυμεί την επέκταση της λειτουργίας της επιχείρησής του, να χρησιμοποιήσει τη δυνατότητα της 4ης εναλλασσόμενης βάρδιας, εφόσον λάβει τη συγκατάθεση του υπάρχοντος προσωπικού. Επίσης, μπορεί να προσλάβει πρόσθετο προσωπικό, ώστε η επιχείρηση να λειτουργήσει σε ημέρα Σαββάτου και Κυριακής ή Κυριακής και Δευτέρας. Με έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας (1340/1998) έχει επισημανθεί ότι οι επιχειρήσεις αυτές δεν είναι δυνατόν να λειτουργήσουν κατά Σάββατο και Κυριακή με βάρδιες από το ίδιο προσωπικό που απασχολείται σ' αυτές με πενθήμερη εργασία, αλλά θα πρέπει να προσλάβουν πρόσθετο προσωπικό.

Πηγές

- Ζερδελής, Δημήτρης (2011), *Εργατικό Δίκαιο, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις*, Αθήνα: Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα.
- Κουκιάδης, Ιωάννης Δ.(2005), *Εργατικό Δίκαιο, Ατομικές Εργασιακές Σχέσεις και το Δίκαιο της Ευελιξίας της Εργασίας*, 3η έκδοση, Αθήνα-Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Σάκκουλα.

Συντάκτης

Μαρία Κουφοπούλου